

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za izjemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 29. avgusta 1941-XIX

Cena posamezni številki 0'60

Navodila Visokega komisarja županom

V četrtek dopoldne so se zbrali v vladni palači vsi okrožni komisarji in župani Ljubljanske pokrajine. Prisotni so bili tudi podprefekti dr. David in dr. Bissia, podprefekt Zveze podpornih središč Gatti in drugi funkcionarji. Pred zborovanjem je Visoki Komisar naslovil pozdrav Vladoju in Duceju. Zborovalci so stoji pozdravili po rimsko. Eksc. Grazioli je nato spomnil navzočine na veliko žalovanje Duceja ter počastil spomin Bruna Mussolinija.

Omenjajoč svoje obiske okrog 40 občin, se je Visoki Komisar zahvalil županom in prebivalstvu za sprejeme ter poudaril, da se hoče po ukazu Duceja zanimati za vse občine, ker velja budna skrb zastopnika fašistične vlade vsej pokrajini od glavnega mesta do najmanjšega naselja.

Visoki Komisar je očrtal prvi del programa javnih del, sporočil, da bo drugi del načrta kmalu odobren, ter dal natančne smernice za sestavo seznamov del, ki naj se izvedejo v raznih občinah.

Nato je podrobno govoril o vprašanju prehrane ter županom ukazal, naj kar najbolj vestno razdeljujejo nakaznice po že dobljenih navodilih ter strogo kontrolirajo nakazovanje živin, zlasti maslobo. Potrebno je, da vsi sodelujejo pri štednji tudi najmanjših količin blaga, če hočemo zagotoviti pokrajini redno oskrbovanje. Zupane je pozval tudi k strogemu nadzorovanju cen in zatiranju vsake špekulacije.

Visoki Komisar je dal navodila glede vnetega sodelovanja pri povečanju proizvodnje po ukazih, ki jih je dal Duce vsem županom Italije. Kjer je zemlja neobdelana, morajo župani vzpodbujati lastnike k smotrni obdelovanju. Kdor se bo odtegnil tej dolžnosti, bo kaznovan. Govorec o popisu prebivalstva, je županom izrekal zahvalo za sodelovanje ter dal navodila za ustanovitev in delo anagrafskih uradov.

Glede javne pomoči je Visoki Komisar izjavil, da se proučujejo ukrepi za boljšo organizacijo podpornih ustanov, ter sporočil, da bodo takoj urejene brezplačne kuhinje za reveže in deco. Županom je priporočil skrb za zdravstvene naprave ter orisal delo in namen mladinskih in drugih organizacij, ki bodo ustanovljene v pokrajini.

O prehranjevalnih vprašanjih je govorilo več županov, komisarjev in funkcionarjev prehranjevalnega urada. Nekateri župani so predložili tudi vprašanja glede financ in uprave občin.

Ob zaključku zborovanja je Visoki Komisar očrtal delo, ki ga je fašistična vlada storila za Ljubljansko pokrajino, s čimer je Italija držala svoje obljube ter s polno lojalnostjo prispevala k normalizaciji ter okrepitvi nove pokrajine. Lojalnost in velikodušnost pa ni slabost, je poudaril Eksc. Grazioli, in zelo bo razočaran kdor tako misli. Delavno in pošteno prebivalstvo mora nastopiti proti vsem, ki kršijo lojalnost. Izdani ukrepi so strogi in strogo bodo izvajani.

Zborovanje je bilo zaključeno s pozdravom Kralju in Imperatorju ter Duceju.

Dr. Anton Urbanc:

Problem podzavarovanja in nadzavarovanja

(Konec.)

Zavarovanje na prvi riziko.

Trgovec, ki hoče vzlic podzavarovanju prejeti vso škodo in si tako prihraniti na premiji, ima možnost, da sklene zavarovanje na prvi riziko (au premier risque). Za to vrsto zavarovanja plača sicer za dogovorjeno zavarovalno vsoto, ki daleč zaostaja za zavarovalno vrednostjo, višjo premijo, kakor bi drugače plačal premijo za enako delno zavarovalno vsoto, če bi se zavarovanje glasilo na celotno zavarovalno vrednost, toda zavarovalnica plača pri delni škodi vso odškodbo, če je le škoda krita v zavarovalni vsoti, ker je po tej vrsti zavarovanja zavarovan predvsem prvi del škode. Ta oblika zavarovanja je osobito praktična pri zavarovanju zoper vlom, ker ni pričakovati, da bi vlomilec ukradel kar vso milijonsko zalogo blaga. Trgovec zavaruje blago samo na prvi riziko, recimo le 200.000 lir in si prihrani tako na premiji, ker je riziko, da bi vlomilec kradel preko 200.000 lir, malenkosten.

Iz gornjega praktičnega primera se jasno vidi škodljive posledice podzavarovanja, katere je treba po skrbnosti dobrega gospodarja čimbolj izločiti in skrbeti za to, da vsakokratna zavarovalna vrednost (dejanska vrednost zavarovanega predmeta) po možnosti odgovarja zavarovalni vsoti.

V tej zvezi naj opozorim še na važno in tudi v judikaturi često sporno okolnost pozicij v polici. V skupni polici je pod tč. 1) zavarovana hiša, pod tč. 2) hišna oprava in pod tč. 3) trgovsko blago. Za vsako pozicijo je v polici navedena posebna zavarovalna vsota. Lahko se dogodi primer, da skupna zavarovalna vsota sicer za vse tri pozicije ustreza skupni zavarovalni vrednosti hiše, hišne oprave in trgovskega blaga, ne pa posamič. Za zavarovano hišo zavarovalna vsota — recimo — ne ustreza resnični zavarovalni vrednosti, na drugi strani pa je zavarovalna vsota za trgovsko blago nekoliko previsoko vzeta. Te zavarovalne vsote se lahko med trajanjem zavarovalne pogodbe spreminjajo. Skupna zavarovalna vsota vseh treh pozicij pa vedno ustreza zavarovalni vrednosti. Človek bi mislil, da je zavarovanje v redu, pa le ni. Poudariti je, da se po nastopu zavarovalnega primera pri ugotovitvi škode vsaka pozicija posebej obravnava (glej splošne zavarovalne pogoje) in se za vsako pozicijo posebej določi odškodnina in je tako kompenzacija med posameznimi pozicijami nedopustna, če si zavarovanec iz previdnosti ni dogovoril tako zvano kompenzacijsko klavzulo, kar je zlasti običaj pri zavarovanju blagovnih zalog.

Praktičen primer: V našem primeru je ob nastopu zavarovalnega primera hiša za 100.000 lir podzavarovana; za nezavarovani del 100.000 lir se ne dobi nikako odškodnine. Na drugi strani je pa blago nadzavarovano ravno tako za 100.000 lir: zavarovalna vsota za blago je višja nego dejanska vrednost. Za nadzavarovano vsoto se nič ne dobi v tej poziciji,

ker zavarovanje ne sme služiti v obogatitev! Nadzavarovani presežek glede blaga se pa tudi ne sme prenesti na podzavarovano hišo, ker ni dogovorjena kompenzacijska klavzula.

Druga stran nepravilne in zaradi tega škodljive zavarovalne pogodbe je, če obstoji nadzavarovanje, ki je podano, če presega ob nastopu zavarovalnega primera zavarovalna vsota zavarovano vrednost. Zavarovalnica plača ob nadzavarovanju le dejansko škodo, ker zavarovanje po splošno veljavem načelu ne sme služiti v obogatitev. Zavarovanec je plačal brez potrebe višjo premijo za previsoko zavarovalno vsoto, od katerega plačila ne more in tudi ne sme imeti koristi, če nastopi zavarovalni primer. Vsako zdravo zavarovanje bi se nehalo, če bi bilo nadzavarovanje dopustno. Goljufivo nadzavarovanje, ki se sklepa v namenu, da se doseže dobiček iz zavarovanja, je celo kaznivo in je v ta namen sklenjena zavarovalna pogodba nična. Previsoko izbrana zavarovalna vsota kaj rada premoti zavarovanca.

Obveljati mora zdravo gospodarsko načelo, da niti pod niti nadzavarovanje ni koristno — na-

robe, naravnost škodljivo. Paziti je na to, da zavarovalna vsota ustreza zavarovalni vrednosti.

V nekem mesečniku čitam, da se »premija vendar ni podražila in da zavarovalnice ob sedanjih premijah le z velikimi žrtvami zmagujejo svoje obveznosti, da pa morajo v službi naroda čimdalje vzdržati, da ne bi obremenjevale zavarovancev.

Pri obrazloženem pravem položaju tako pisanje seveda ni na mestu in je bolj namenjeno za v zavarovalstvu ne informirane čitatelje.

Če se je 1. septembra 1939. za zavarovalno vsoto 100.000 lir plačala določena premija, zakaj bi se 1. septembra 1941. plačala višja premija, če obveza zavarovalnice ni zvišana? Če je pa bila zaradi dviga zavarovalne vrednosti po skrbnosti gospodarja (zavarovance) zavarovalna vsota pogodbeno zvišana, je bila zaradi tega dogovorjena pravilno višja premija. V tem primeru — zvišanje premije zaradi zvišanja zavarovalne vsote — pa se ne more več govoriti o »službi naroda«, marveč edino-le o zavarovalno-tehničnem računu, ki ga zahteva vsako zdravo zavarovalstvo.

Gospodarsko obnovenno delo v Iranu

Iran, kakor se sedaj imenuje prejšnja Perzija, meri 1.647.000 km² in ima okoli 10 milijonov prebivalcev. Dasi je Iran po svojih naravnih bogastvih zelo bogata dežela, je vendarle zaradi nezdravih notranjih razmer gospodarsko zelo zaostala. Od vse zemlje je bilo obdelano le 10 %, pet odstotkov vse površine so bili gozdovi, 10 % je bilo pašnikov, celih 75 % pa step, puščav in goličav.

Šele s prihodom Riza Kana v zimi 1920./21., še bolj pa po njegovem kronanju za iranskega kralja 25. aprila 1926., se je začelo delo za obnovenje iranskega gospodarstva. Riza šah Palevi se je naravno posvetil zlasti razvoju iranske vojske in iranskih železnic. Prvo je bilo potrebno zaradi neprestanega vmešavanja obeh velikih sosednjih držav — Rusije in Anglije — v notranje zadeve Perzije. Gladnja za železnice pa naj bi omogočila izkoriščanje velikih naravnih bogastev Irana ter tesnejše združila obširne pokrajine države. V obeh ozirih je dosegel Riza Kan velike uspehe. Iranska vojska se je modernizirala in dobila moderno orožje. Zelo pa se je povečalo tudi železniško omrežje. Do 1. 1926. je imel Iran samo 275 km železniške proge. Samo transiranska železnica, ki jo je zgradil Riza Kan, pa je dolga 1450 km. (Mimogrede naj omenimo, da je tudi mnogo slovenskih delavcev gradilo to železnico.)

Da bi čim bolj pospešil obnovo iranskega gospodarstva, je Riza Kan povabil v deželo tudi mnogo tujcev. Vendar pa si je prizadeval, da bi te tujce čimprej nadomestil z domačini.

Zasluga Riza Kana in njegove

vlade je, da je postal Iran glede kmetijskih pridelkov že avtarkičen. Mnoge pridelke pa more Iran tudi že izvažati, kakor žito, sadje in riž. Tudi živino more izvažati. Posebno rodovitna sta ozemlje južno od Kaspiškega morja ter iranska visoka planota. Ob Kaspiškem morju je mnogo vlage, poleti pa je silna vročina, da zlasti uspevajo riž, juta, bombaž in razno sadje. Iranska planota pa je žitnica Irana.

Posebno važna je za Iran gojitev oljnatih rastlin, zlasti pa bombaža. Napravljene so bile velike namakalne naprave ter hočejo pridobivanje bombaža v prihodnjih petih letih podvojiti. Posebno pozornost je posvečala iranska vlada zboljšanju semen ter je v ta namen preizkusila okoli 100 vrst ameriškega in egiptškega bombažnega semena ter nato izbrala štiri vrste, ki so za iransko zemljo in podnebje najprikladnejše. Da bi se kmetovalci še bolj oprijeli gojitve bombaža, jim je vlada zagotovila minimalne cene. Ker se več proizvaja bombaža, se je povečalo tudi število predilnic in tkalnic.

Tudi proizvodnjo volne močno pospešuje iranska vlada. Zlasti na visoki iranski planoti se rede ovce v velikem številu ter dajejo odlično volno. Volno izvažajo Iran v velikih množinah ter je v l. 1937./38. dosegel izvoz volne po vrednosti 67 milijonov rialov (1 iranski rial je enak po vrednosti bivšemu jugoslovanskemu dinarju).

Tudi industrijska proizvodnja se je v Perziji v zadnjih letih zelo dvignila. Posebno značilen je dvig proizvodnje sladkorja. Leta 1933. je znašala proizvodnja sladkorja

2,4 milijona kg, l. 1939. pa 25,4 milijona kg. Industrializacija dežele je podpirala vlada s krediti in nabavljanjem modernih strojev. Z vladno pomočjo so se razvile zlasti steklarske, tekstilne, tobačne in cementne industrije. Živilsko industrijo je zaščitila vlada z visokimi uvoznimi carinami.

Od naravnih bogastev Irana je treba zlasti omeniti ležišča premoga, bakra in železa, ki se racionalno izkoriščajo. Posebno bogastvo pa ima Iran v svojem zakladu zemeljskega olja, ki daje dvakrat več nafte na leto ko romunska ležišča (12—14 milijonov ton).

Mnogo je v zadnjih letih storila iranska vlada tudi za zboljšanje prometnih razmer. Gradnjo železnic smo že omenili. Napravljenih pa je bilo tudi okoli 1000 km novih cest ter zboljšane pristaniške naprave v nekaterih lukah.

Notranja trgovina je prosta, uvedena pa je stroga kontrola cen. Zunanja trgovina je drž. monopol. Vsako leto se določijo izvozni in uvozni kontingenti ter navadno tudi kvaliteta in cena blaga. Leta 1939./40. je uvozil Iran blaga za 612,2, izvozil pa za 803,9 milijona rialov. K temu pa je treba prišteti še izvoz zemeljskega olja v vrednosti 1.680,4 milijona rialov. Uvoz je zaradi transportnih težav padel za eno petino. Glavni uvozni predmeti so bili kovine, stroji, sukanec in konserve, glavni izvozni pa: žito, sadje, tkanine, preproge in razne živali. Največ blaga je dobavljala Nemčija, zlasti vse industrijske naprave. Rusija je skušala povečati svoj delež v iranski zunanji trgovini, a ni dosegla posebnih uspehov. Ameriške Združene države so vzdrževale redno pomorsko zvezo z Iranom. Britanska Indija je tudi gojila živalne trgovinske stike z Iranom in že prekosila Anglijo.

Iran je torej bil na dobri poti močnega gospodarskega dviga.

Odprava starostne meje za vpis v strokovne šole

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naredbo, s katero se odpravljajo starostne meje za vpis v posamezne razrede strokovnih šol vseh vrst in stopenj.

Dosedaj so se mogli vpisati v strokovne šole samo oni, ki niso bili nad 20 let stari, za vajence pa je bila določena ta doba na 16 let.

Tečaji Trg. društva »Merkur«

Trg. društvo »Merkur« v Ljubljani pripravlja večerne izobraževalne tečaje, ki bodo ob delavniških od 7, do 9. ure zvečer v prostorih Trgovinske akademije. Priredili se bodo: tečaj za slovensko stenografijo, začetni tečaj za italijanski jezik in tečaj za italijansko korespondenco.

Tečaj za slovensko stenografijo bo za vse člane društva brezplačen.

Za italijanski tečaj plača vsak član 7,50 lire mesečno. Kdor ni član, more pristopiti kot član ter plača enkratno pristopnino v višini 3,80 lire in trimesečno članarino v višini 5,70 lire.

Cenjene naročnike opozarjamo, da smo priložili današnji številki čekovne položnice za izvenljubljanske naročnike ter jih prosimo, da se jih poslužijo ter poravnajo naročnino.

Uprava »Trgovskega lista«.

Guverner Italijanske banke v Ljubljani

Te dni je obiskal Ljubljano guverner Italijanske banke Eksc. Vincenzo Azzolini. Na postaji so ga pričakovali Visoki Komisar Eksc. Grazioli, višji inšpektor Italijanske banke v Ljubljani ter skupina bančnega uradništva.

V vladni palači, kjer so se zbrali funkcionarji ljubljanske podružnice banke z direktorjem dr. Lambertom Bilancionijem na čelu, je Visoki Komisar pozdravil guvernerja Eksc. Azzolinija ter se mu zahvalil za opravljeno delo največjega italijanskega bančnega zavoda v novi italijanski pokrajini. Inšpektorju Donniniu in njegovim sodelavcem je izrekel svojo največjo zahvalo za opravljeno delo v občutljivem sektorju, ki je bil njim zaupan, ter izrazil svoje prepričanje, da bodo tudi v bodoče Italijanska banka in njeni uradniki nadaljevali v Ljubljani svojo vzorno delavnost.

Guverner se je zahvalil Eksc. Visokemu Komisarju za tople in pristranske besede priznanja, zagotavljajoč mu, da sprejemajo njegovo priznanje vsi, ki delajo in živijo v veliki družini zavoda, ki bo skrbno nadaljeval v Ljubljani svoje delo.

Visoki Komisar in guverner sta potem proučila vse bančne probleme nove pokrajine.

Hrvatski konzulat v Ljubljani

Za konzula Hrvatske v Ljubljani je imenovan dr. Ivanić. Prostori hrvatskega konzulata so začasno v Prešernovi ulici (hotel »Slon«). Konzulat je že začel poslovati.

Iz italijanskega gospodarstva

Tobačna proizvodnja je v Italiji vsa zadnja leta napredovala ter znašala l. 1935./36. 277.202, leta 1938./39. 319.158, l. 1939./40. pa 366.528 stotov. Posebno je v zadnjem letu narasla proizvodnja cigare, in sicer od 199.570 na 239.149 stotov.

Baritovih rudnikov je v Italiji okrog 40, ki dajejo letno do 50.000 ton barita. V zadnjem času ga daje sam rudnik v Trentu na leto do 20.000 ton. Barit se ne uporablja samo v barvni industriji, temveč tudi v industriji gumijske, lino-leva in povojenega platna.

Najvišje cene svinjskih maščob so v Trstu za 31. avgust določene takole od urada za kontrolo cen pri fašistični federaciji: slanina na debelo 12, na drobno 12,80, mast na debelo 11,15, na drobno 12,30, najboljša čista mast na debelo 13,50, na drobno pa 15,40 lire. Pri teh cenah so davščine vračunane.

Cene oljnatih semen za industrijsko predelavo so določene v Italiji za l. 1941. takole: ricinusovo olje, najboljša vrsta, oluščeno 580, neoluščeno 382,80 lire za stot, druge vrste, oluščeno 415, neoluščeno na 273,90 lire za stot, laneno seme po 390, pečke od grozdja pa na 110 lir za stot.

Na državnih železnicah v Italiji je od poslovnega leta 1938-39. do poslovnega leta 1939-40. število potnikov naraslo od 107.796.000 na 122.412.000, količina tovorov pa od 47.409.000 ton na 59.280.000 ton. V poslovnem letu 1939-40. je znašal prevoz živine 2.814.000 glav, prejšnje leto pa 1.494.000 glav.

Ze v 24 urah

barva, plestra in kemično snanile obleke, klobuke itd. Škrobl in svetilolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Plačevanje taks v gotovini namesto kolkov

Davčni uradi in oddelki finančne kontrole so dobili naslednjo okrožnico, ki je objavljena v »Službenem listu« z dne 27. t. m.:

Zaradi velikega povpraševanja po državnih kolkih je nastalo občutno pomanjkanje teh taksnih vrednotnic.

Zato se dovoljuje, da se smeje takse za vloge, zapisnike, račune, razna sodna dejanja itd., ki bi se sicer morale po zakonu o taksah in po zakonu o sodnih taksah plačevati v kolkih, dokler traja to pomanjkanje, izjemoma plačevati v gotovini.

Pripominja se, da se nova emisija državnih kolkov v italijanski valuti že pripravlja.

Glede plačevanja taks v gotovini namesto v kolkih se določa naslednji postopek:

Sodišča naj sprejemajo takse za vloge, zapisnike, sodna dejanja itd. v gotovini ter naj pobrane takse zabeležujejo na tiskovini »popis taks«. Ti popisi taks v dvojniki naj se nato s pobrano takso v gotovini pošljejo pristojni davčni upravi, ki bo na duplikatih popisa taks potrdila plačilo taks z naved-

bo zaračunljivih podatkov. Ta potrjeni duplikat se po vrnitvi vloži v sodni spis kot dokazilo, da so bile takse v redu plačane in pobrane.

Pri upravnih oblastvih in drugih uradih naj se takse na enak način pobirajo v gotovini. Ti uradi naj osnujejo seznam v gotovini pobranih taks. Na vlogah, zapisnikih itd. naj se zabeležuje, pod katero redno številko seznama ter v katerem znesku je bila taksa plačana. Od časa do časa naj se ti sezname s pobrano takso v gotovini pošljejo pristojnim davčnim upravam, ki bodo na seznamu zabeleževale podatke zaračunlitve odvedenih taks.

Računska taksa po tar. post. 34 taks, zak. naj se prav tako plačuje v gotovini. Obrtniki in trgovci naj v ta namen predložijo davčni upravi golice računov, na katerih bodo uprave potrjevale, v katerih zneskih se je plačala račun-ska taksa za posamezne račune.

Upravna oblastva in sodišča bodo o prednjem obveščena preko Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino in apelacijskega sodišča.

Zavarovanje družinskih doklad

Na sestanku zastopnikov ustanov socialnega zavarovanja, ki je bil po iniciativi Visokega Komisariata in na katerem se je obravnavalo vprašanje o ustanovitvi novega sklada za družinske doklade, je bila Zavodu za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine v Ljubljani (OUZD-u) poverjena naloga, da organizira novo zavarovanje za družinske doklade in da zbira sredstva sklada za vse območje Ljubljanske pokrajine.

Uvaja se obvezno zavarovanje družinskih doklad, t. j. doklad k normalni plači delojemalca za družinska bremena, ki ga dosedanje jugoslovansko pravo ni poznalo. Iz novega sklada bi prejimali doklade zavarovanci vseh socialnih zavodov, bodisi delavci, bodisi nameščenci ter vsi uslužbenci javnih in samoupravnih ustanov, stalno ali nestalno zaposleni, dnevičarji v državni službi ali honorarni uslužbenci v tej službi, vsi, ki družinskih doklad po svojem službenem pravilniku doslej niso prejimali.

Zakonite predpise in potrebne odredbe za uvedbo in izvajanje novega zavarovanja v naši pokrajini bo Visoki Komisarjat šele izdal. Po njegovem nalogu se mora sestaviti pravilnik, ki bo obdelal snov nove zavarovalne panoge.

Da bo Zavod za socialno zavarovanje mogel svojo nalogo rešiti in izdelati osnutek materialnih določb, ki naj bi veljale za izvajanje družinskega zavarovanja, je potrebno, da statistično prouči stanje naših družin, njih številčnost in gospodarsko zmoglost. V ta namen je urad izdal posebno tiskovino, statistične liste za delavce ali nameščence, in jih že razpošilja delodajalcem, da jih razdele uslužbencem zaradi izpolnitve.

Tiskovino morajo izpolniti vsi delojemalci, bodisi delavci, bodisi nameščenci, poročeni ali neporočeni, razen oseb, ki so zaposlene v gospodinjstvu; dolžnost delodajalcev pa je, da izpolnjene tiskovine kontrolirajo in vidirajo vsako posebej s svojim podpisom in pečatom na hrbtni strani pod delavčevim oz. nameščenčevim podpisom ter jih nato vrnejo zavodu.

Pri izpolnitvi statističnega lista utegne nastati dvom, kateri izmed dveh zakoncev, če sta zaposlena oba, izpolni podatke za starše. Povsem jasno je, da izpolni rubrike za starše tisti zakonski drug, ki ima višjo plačo oz. ki največ prispeva za njihovo vzdrževanje.

Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine.

Tekma za kositer in kavčuk

»Südost-Echo« piše: Če govorimo o Singapuru, moramo nehoti pomisliti na kositer in kavčuk. Pod varstvom topov Singapura in angleške vojne mornarice se je nekdanj razvijala malajska industrija kositra in kavčuka. V začetku 18. stoletja je bila proizvodnja kositra omejena na angleški otok, malajske države, Kitajsko in Nizozemsko Vzhodno Indijo, drugod pa se je proizvodnja razvila pozneje. Ko je proizvodnja na angleškem otoku zgubila ves svoj nekdanji pomen, so malajske države zavzele prvo mesto v svetovni proizvodnji kositra. Angleški delež pri pridobivanju kositra v malajskih državah se je od 36 % v l. 1920. dvignil na 66 % v l. 1935.

Od svetovne proizvodnje kavčuka ima angleški kapital pod svojo kontrolo okrog 80 % in je tako tudi drugi britanski surovinski mo-

nopol pod singapurskim varstvom, ker odpade glavni del svetovnega izvoza kavčuka na Malajsko, Sarawak, Indijo in Burmo. Pri pridobivanju kavčuka je imela nekdanj glavno vlogo Južna Amerika kot liferant divjega kavčuka, ki ga je pa polagoma izpodrinil kavčuk z angleških plantaž. Od svetovne proizvodnje kavčuka je plantažni kavčuk okrog l. 1910. zavzel kakih 12 %, l. 1914. že 59 %, po svetovni vojni 87 %, v zadnjih letih pa blizu 98 % in se je tako produkciskobmočje kavčuka premaknilo v angleško interesno sfero Daljnega vzhoda.

Tekmeci za kositer in kavčuk so že dolgo dobo Američani, Japonci in Angleži. Američani so si za pet let zagotovili bolivijsko proizvodnjo kositra, s svojim kapitalom bi pa radi prodali v malajsko, od Angležev obvladano industrijo ko-

sitra. USA in Anglija pa morata biti pri vsem svojem tekmovanju v marsičem tudi zaveznika. Amerika se zaveda, da je njena preskrba s kositrom odvisna od vpliva na Malajsko, Nizozemsko Vzhodno Indijo, Kitajsko in Hongkong. Ta vpliv si mora Amerika deliti z Anglijo. To je prvo zavezništvo, drugo pa je v borbi proti tretjemu tekmecu — proti Japonci, ki je svojo industrializacijo v zadnjih letih izredno dvignila. Zadnja borba v veliki tékmi pa bo po mnenju »Südost-Echo« med USA in Japonci — za prevzem angleške dediščine.

Denarstvo

Francoska banka

Iz izkaza se vidi, da se je kritje obveznosti znova poslabšalo. Vojni predjudi zaklada so se zvišali znova za 1 milijardo in so dosegli not 67,2 milijarde frankov, da so se že zelo približali zakonito dopustni najvišji meji v višini 70 milijard frankov. Drugi predjemni konto za kritje zasedbenih stroškov kaže precejšno stabilnost, kar dokazuje, da kroži denar za zasedbene stroške iz francoskega zaklada v francosko gospodarstvo, deloma za plačilo raznih nemških naročil. Od 10. maja dalje so zasedbeni stroški znižani na 2,1 milijarde frankov tedensko. Ves ta konto je izkazan v višini 117,6 milijarde frankov.

Obtok bankovcev se je znova zvišal za pol milijarde na 239,9 milijarde frankov, tekoča dobroimetja tudi za pol milijarde na 92,9, da so se vse kratkoročne obveznosti zvišale za eno milijardo na 332,9 milijarde frankov. Kritje se je zato znižalo od 25,49 na 25,41 %.

Med Bolgarsko in Romunijo je bilo dogovorjeno, da se bodo vsa medsebojna plačila za blagovne dobave vršila v nemških markah, in sicer po nemški obračunski blagajni v Berlinu. Pri tem je določen tečaj ene nemške marke na 32,50 levov oz. na 59 lejev. Vplačane vsote izplačujeta narodni banki Romunije in Bolgarske interesentom takoj, brez ozira na stanje obeh kliringov.

Beograjska hranilnica je dosegla lani 4,8 milijona din čistega dobička. Hranilne vloge pri njej so narasle od 54,7 na 61,4 milij. din. Reichskredit Kassenscheine so prenehali veljati na Hrvaškem in jih Hrvatska državna banka nič več ne zamenjuje.

Ves promet na romunskih borzah je znašal v letošnjem 1. polletju 1,8 proti 4,5 milijarde lejv v lanskem 1. polletju. Najbolj iskane so bile delnice petrolejskih podjetij, nato pa rudarskih in transportnih.

Nizozemska vlada bo razpisala 3,5 % državno posojilo v višini 1000 milijonov goldinarjev. Posojilo se bo amortiziralo v 25 letih.

KNJIGOVEZNICA LJUDSKE TISKARNE
reg. zadr. z o. zav.
LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrance, jourmale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Gospodarske vesti

Zagrebski list »Die neue Ordnung« razpravlja o razdelitvi železniškega parka bivše Jugoslavije ter upa, da se bo ta razdelil tako, da bi dobila Hrvatska 38,3 %, Srbija 26,6 %, Madžarska 14,1 %, Bolgarija 9 % parka, ostanek pa Nemčija in Italija. Ni ravno verjetno, da bi obveljal ta ključ za razdelitev železniškega parka.

Zvišanje železniških tarif napovedujejo na Hrvaškem s 1. septembrom.

Med Madžarsko in Srbijo je bil dosežen dogovor, po katerem se bo obračunaval dinar v kliringu po tečaju 100 din = 10 pengov, docim je prej znašal 11,52 penga. Dogovorjeno je bilo, da bo Srbija dobavljala Madžarski železno rudo in bakrene koncentrate, Madžarska pa črni premog, sol in slad.

Japonska vlada je odobrila načrt japonske industrijske mobilizacije za 3. četrtletje 1941. Glavni namen načrta je: 1. čim večja pospešitev vojne industrije, 2. ustvaritev zadostnih zalog za japonske potrebe, zlasti železa, jekla in premoga, 3. ohranitev dosedanje življenjske ravni japonskega ljudstva in 4. čim večje izkoriščanje japonskega trgovinskega ladjevja.

V Mariboru morajo biti odprte trgovine na drobno (razen z živili) od 8. do 12. in od 14. do 18., trgovine z živili pa od 8. do 12. in od 13. do 19. ure.

Vse nepremičnine SUZORJA so ocenili na 126.326.000 kun.

Vsa podjetja in vse firme na Hrvaškem morajo prijaviti deviznemu oddelku Hrvatske drž. banke vse svoje terjatve proti tujini in tujcem (razen blagovnih terjatev). Navesti morajo tudi natančno, koliko tujega kapitala je investirano v posameznih podjetjih. Na ta način hočejo na Hrvaškem ugotoviti, koliko tujega kapitala je v državi.

V Beogradu so bile maksimirane cene za češplje. Najboljše češplje se smejo prodajati po 4,25 din za kg, srednje po 3,25 din, češplje za marmelado pa po 2 din.

S posebnim naredbo sta v Srbiji prepovedana nakup in prodaja cele vrste tekstilnih predmetov. Dovoljenja za prodajo izdaja tekstilna centrala.

Letošnja letina koruze v Madžarski, Romuniji in bivši Jugoslaviji cenijo na 13,2 milijona ton, kar je za 9 odstotkov več kakor pa je dala lanska letina. Letošnja letina bi torej ustrezala povprečni letini v zadnjih desetih letih.

S sladkorno peso posejana površina zemlje se je letos v nekaterih državah zelo povečala, tako v Romuniji od 37,6 na 50 tisoč ha, na Madžarskem od 73 na 92 tisoč, v Bolgariji od 16 na 20 in v Franciji od 114 do 203 tisoč ha.

Letošnja žetev v Romuniji bo dobra, zlasti pa pridelek pšenice.

Sledove kamenega olja in bituminoznih asfaltov so odkrili v Dalmaciji.

Portugalska je z uvedbo posebnih pristojbin za najem železniških vagonov prav znatno podražila prevozne stroške za blago.

»Službeni list za Ljubljansko pokrajino«

z dne 27. avgusta, kos 69., je objavil: Naredbi Vis. Komisarja: o odpravi starostnih meja za vpis v strokovne šole in o prevozu čebel na ajdovo pašo — Plačevanje taks v gotovini namesto v kolkih.

A. ŠARABON & CO. LJUBLJANA

Uvoz kolonialne robe

Veletrgovina s špecerijo

Velepražarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudniških voč

Brzojavni telefon:
ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 2-66